

leren maar dat de taak van de afdeling veel ruimer was, zoals trouwens uit het wetsbesluit E 100 was voortgevloeid: de afdeling was competent om in te grijpen in alle rechtsbetrekkingen die tijdens de bezetting waren tot stand gekomen of gewijzigd.

Zo had begin '40 een Bloemendaalse koopman aan een Katwijkse haringhandelaar toegezegd dat hij hem 1 000 haringtonnetjes zou leveren ad f 1,70 per stuk – de haringhandelaar had die tonnetjes in '40 en '41 doordat de bezetter slechts een beperkte visvangst had toegestaan, niet nodig gehad, waarop de koopman in november '41 per brief aan de haringhandelaar meegedeeld had dat hij de tonnetjes na de oorlog zou leveren. Die brief had hij geschreven, 'zonder zich', zo stelde hij, 'behoorlijk rekenschap te geven van de gevolgen die de oorlog voor ons land zou meebrengen.' Na de bevrijding stond de haringhandelaar er op dat de koopovereenkomst zou worden nageleefd – maar haringtonnetjes kostten nu wel f 10 in plaats van f 1,70! De koopman wenste dat de overeenkomst nietig zou worden verklaard. Een van de Amsterdamse Kamers wees in juli '46 dat verzoek toe.

Dan was er de inwoner van Zwijndrecht op wiens terrein grond was gestort door de gemeente bij het graven van een tankgracht voor de *Wehrmacht*. Wie was nu eigenaar van de grond die nog bij bouwwerkzaamheden kon worden gebruikt: de eigenaar van het terrein of de gemeente? Een van de Haagse Kamers besliste in november '48: de gemeente.

Voorts was er de inwoner van Zutphen die in juni '43 zijn radiotoestel had ingeleverd. Dat toestel was via een SS-onderofficier terechtgekomen bij een beruchte NSB'er die het voor f 200 aan een andere Zutphenaar had verkocht. De bedoelde eerste inwoner van Zutphen had het toestel na de bevrijding bij de tweede zien staan en had het opgeëist. De tweede had daar f 200 voor willen hebben, de eerste slechts f 100 geboden. Nu vroeg de eerste Zutphenaar de Afdeling Rechtspraak, te bepalen dat het toestel om niet aan hem teruggegeven zou worden. In april '46 besliste de Arnhemse Kamer dat dit diende te geschieden.

Verder was er de Rotterdamse metaalbewerker die in januari '40 in Vlissingen was gaan werken bij de werf 'De Schelde' op een arbeids-overeenkomst waarin hem per maand f 9 kostgeld en f 4,35 reisgeld was toegekend – kostgeld en reisgeld waren geschrapd toen de man na de Meidagen van '40 zich weer bij 'De Schelde' had aangemeld. De metaalbewerker had in Rotterdam van de bij het gewestelijk arbeidsbureau geplaatste *Fachberater* te horen gekregen dat hij naar Duitsland zou worden gezonden als hij niet zijn werk bij 'De Schelde' hervatte, en stelde